

Avrupa'ya vakıf sistemini öğrettiler

Viyana'da mimarlık mastırı yapan ve önceki gün mezun olan Esra Özdil ve Mücella Ateş, yüksek lisans tezlerinde Üsküdar'daki Atik Valide Külliyesi'ni işledi. Viyana Teknik Üniversitesi'nin literatürüne 'vakıf sistemi' kavramını kazandıran teze danışmanlık yapan Prof. Dr. Sabine Plakolm'u en çok Valide Sultanlar şaşırtmış.

FATMA BETÜL YETER / VİYANA

Esra ve Mücella Viyana Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde mimarlık eğitimi aldıktan sonra yüksek lisanslarını yapan ve önceki günki mezuniyet töreninden sonra ülkelerine dönen iki genç Türk mimarı. Onları birçok yüksek lisans öğrencisinden ayıran en önemli özellikleri Viyana'daki asırlık üniversitenin literatürüne yeni bir kavram kazandırmaları: 'Vakıf sistemi.' Birçoğumuzun belki de sürekli önünden geçtiği ve dikkatimizden kaçan Mimar Sinan'ın benzersiz yapıtlarından biri olan Atik Valide Külliyesi üzerinde dikkatlerini yoğunlaştıran ve

tezlerini bu külliye üzerine bina eden Esra Özdil ve Mücella Ateş, hazırladıkları tezle önceki gün mezun olup ülkelerine dönerken görevlerini yapmış olmanın gururunu da yaşıyorlar. Osmanlı toplum yapısında önemli bir işlevi olan külliyelerin halka ücretsiz hizmetlerini ve her alanda rehberlik etmelerini tezlerinde derinlemesine işleyen Esra ve Mücella, tez danışmanlığını yapan Viyanalı hocaları Sabina Plakolm'un ve mimarlık bölümündeki diğer hocalarının vakfiye sistemini görünce oldukça şaşırdıklarını anlatıyorlar. Yüksek lisans bitirme tezlerinde Üsküdar'daki Atik Valide Külliyesi'nin mimarisini ve Osmanlı mimarisinde hanımların etkilerini incelediklerini kaydeden Özdil ve Ateş, yüksek not alarak mezun olmalarından daha önemli olan şeyin Avrupa mimarisinde benzeri bulunmayan vakfiye sistemiyle Avrupayı tanıştırmak olduğunu söylüyor.

ATİK VALİDE KÜLLİYESİ YENİ BİR KAPI ARALADI

Mücella Ateş, Osmaniye doğumlu, çiçeği burnunda bir mimar. Adana'da Tepebağ İmam Hatip Lisesi'ni bitirdikten sonra 2003 yılında Viyana'ya gitmiş. Viyana Teknik Üniversite'sinde bir yıl hazırlık okuduktan sonra Mimarlık Bölümü'ne kaydını yaptırmış. Lisans eğitimini bitirdikten sonra çok sevdiği mimarlık alanında uzmanlaşmak için yüksek lisansa başlamış. 2008'de bitirdiği eğitimden sonra Türkiye'ye dönmüş. Şu an özel bir mimarlık ofisinde çalışıyor. Esra Özdil ise 1984 Kütahya doğumlu. Manisa Demirci İmam Hatip Lisesi'ni bitirmiş. ÖSS'de derece yapmış fakat Mimarlık Fakültesi'ne giremeyince Viyana'da okumaya karar vermiş. O da arkadaşı Mücella gibi lisans eğitiminden sonra uzmanlaşmayı tercih etmiş ve yüksek lisans eğitimi almış. Yüksek lisans bitirme tezini birlikte hazırlamaya karar veren iki arkadaş konu olarak da Osmanlı mimarisinde önemli bir yere sahip olan Mimar Sinan'ın Üsküdar'daki Atik Valide Külliyesi'nin mimarisi, tarihi, Osmanlı külliye yapılarının karakteristik özelliği ve hanımların Osmanlı mimarisine etkilerini seçmişler. Osmanlı'daki külliye ve vakıf sistemini Avrupa mimarisine tanıtmak ve bu alanda çalışmak için de Atik Valide Külliyesi'nin izini sürmeye başlamışlar.

Nurbanu Valide Sultan'ın isteğiyle Mimar Sinan'a yaptırılan bu yapı hakkında geniş bir çalışmaya girişmişler. Esra ve Mücella, tezlerinin başarıyla sonuçlanmasını külliye'nin özgün yapısına ve tarihteki işlevinin önemine bağlıyorlar. Esra ve Mücella'nın tezlerini hazırlama süreci bir yıldan

fazla sürmüş. Atik Valide Sultan Külliyesi'nin yapılış sürecindeki gelişmeleri tek tek öğrenebilmek için kütüphaneleri ve arşiv kayıtlarını sabırla incelemişler.

AVRUPA MİMAR SİNAN'I TANIYOR AMA VAKIF SİSTEMİ EZBER BOZDU

Esra ve Mücella, Mimar Sinan ve eserlerinin Avrupalı mimarlar tarafından bilindiğini fakat tez savunmasında asıl ilgi çeken şeyin Mimar Sinan'ın külliyesi değil Osmanlı mimarisinde önemli bir yere sahip olan külliyeler etrafında oluşturulan vakıf sistemi olduğunu kaydediyorlar. Osmanlı'da külliyelerin içinde camiyle birlikte medrese, imaret, türbe, kütüphane, hamam, aşevi, kervansaray, çarşı, okul, hastane binalarından oluşan yapıların halka ücretsiz hizmet vermesi Esra ve Mücella'nın hocalarını oldukça şaşırtmış.

PLAKOLM: 'VALİDE SULTANLAR ŞAŞIRTTI'

Sabine Plakolm Esra ve Mücella'nın tezlerinin danışma hocası. Öğrencilerinin Mimar Sinan'ın son dönem eserlerinden olan Atik Valide Külliyesi'ni araştırmak için kendisine geldiklerinde yapının kendisinin de ilgisini çektiğini ifade ediyor. Osmanlı Hanımlarının mimariye etkilerini merak ettiğini ve bu sebeple tez konusuna sıcak baktığını anlatan Plakolm, 'Çalışmanın sonuna kadar da, edindikleri bütün dökümanları ve bunlara ek olarak hazırladıkları textleri benimle paylaştılar ve tartıştık, sistemli bir şekilde düzenledik.

İkisi de çalışma sırasında oldukça heyecanlıydılar, ben de onlarla birlikte bu heyecanı yaşadım.' diyor. Sabine Hanım, külliyelerin manastırlar gibi duvarlarla çevrili bir yapı olduğunu zannediyormuş, ancak topluma açık olduklarını öğrenmek kendisini çok şaşırtmış. Plakolm, Valide Sultanların böyle projelere öncülük etmesini de hayretle karşıladığını da ekliyor.

İKİ ÜLKE ARASINDA MİMARİ KÖPRÜ KURACAĞIM

İleride ne gibi çalışmalar yapmak istediklerini sorduğumuz genç mimarlardan Mücella, yaptığı ödevin kendisinde bir bilinç oluşturduğunu ileride kendisini tarihi eserlerin gelecek nesillere aktarılmasında çalışan bir mimar olarak hayal ettiğini söylüyor. Esra ise, Viyana'daki kazanımlarını Türkiye'de tecrübeye dönüştürmeyi düşünüyor. Doktora ile eğitimine devam etmek isteyen genç mimar, iki ülke arasındaki mimari bakış açılarını sentezlemeyi planlıyor.

Kaynak: <http://yenisafak.com.tr/Pazar/?i=259979>